

CENTRUM
DOSKONALENIA I EDUKACJI

2011

Zeszyt Metodyczny
Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli
w Centrum Doskonalenia i Edukacji
we Włocławku

Ewa Piotrowska-Kołata

czerwiec 2011

MOTTO:

*„Świetlica szkolna ma być miejscem
bezpiecznym, ale również miejscem gdzie
można miło i pożytecznie spędzać czas”*

Spis treści:

I. Założenia Nowej Podstawy Programowej

w zakresie edukacji wczesnoszkolnej.....str3-4

1. Obniżenie wieku obowiązku szkolnego
2. Warunki przyjęcia do szkoły dziecka sześciolatniego w okresie przejściowym (2009–2012):
3. Opieka nad uczniami w szkołach
4. Podstawa programowa dla klas I-III szkoły podstawowej

II. Organizacja pracy świetlicy zgodnie z założeniami

Nowej Podstawy Programowejstr5-8

1. Cele świetlicy
2. Funkcje świetlicy.
3. Rola świetlicy.
4. Zadania świetlicy.
5. Formy pracy świetlicowej
6. Zasady pracy świetlicowej:
7. Zajęcia świetlicowe wg. założeń Nowej Podstawy Programowej
8. Rodzaje zajęć w świetlicy szkolnej

III. Zadania Kierownika świetlicystr8-10

1. Nadzór nad realizacją celów i zadań świetlicy.
2. Dokumentacja świetlicy.
- 2a. ROCZNY PLAN PRACY OPIEKUŃCZO- WYCHOWAWCZEJ

IV. Prawidłowości rozwojowe dzieci.....str.10-16

Bibliografia.....str.17

I. Założenia Nowej Podstawy Programowej w zakresie edukacji wczesnoszkolnej:

1. Obniżenie wieku obowiązku szkolnego

- Od 1 września 2009 r. każde dziecko sześciolatnie ma prawo do nauki w pierwszej klasie szkoły podstawowej.
- Od 1 września 2012 r. każde dziecko sześciolatnie ma obowiązek nauki w pierwszej klasie szkoły podstawowej.

2. Warunki przyjęcia do szkoły dziecka sześciolatniego w okresie przejściowym (2009–2012):

- wniosek rodziców,
- wcześniejsze objęcie dziecka wychowaniem przedszkolnym lub pozytywna opinia poradni psychologiczno-pedagogicznej,
- odpowiednie warunki organizacyjne szkoły, decyzja dyrektora szkoły.

3. Opieka nad uczniami w szkołach

Od 1 września 2009 roku dzieci z klas pierwszych, wymagające opieki poza lekcjami, będą mogły skorzystać z opieki zorganizowanej podobnie jak w przedszkolu.

W świetlicach najmłodszy uczniowie będą otoczeni fachową opieką merytoryczną nauczycieli, wspierających rozwój ich uzdolnień.

4. Podstawa programowa dla klas I-III szkoły podstawowej

Edukacja najmłodszych uczniów powinna umiejętnie spleść naukę z zabawą, by w łagodny sposób wprowadzić ich w świat szkoły.

Gdy uczniowie w klasach I-III zostaną dobrze przygotowani do nauczania przedmiotowego, nie będzie większych kłopotów z dalszą edukacją.

Należy zapewnić odpowiedni okres adaptacji dzieci do warunków szkolnych, w tym o ich poczuciu bezpieczeństwa

Salę lekcyjną powinny składać się z dwóch części: edukacyjnej (wyposażonej w tablicę, stoliki itp.) i rekreacyjnej (odpowiednio do tego przystosowanej).

Zalecane jest wyposażenie sal w gry i zabawki dydaktyczne, kąciki tematyczne (np. przyrody), biblioteczkę itp.

Uczeń powinien mieć możliwość pozostawienia w szkole części swoich podręczników i przyborów szkolnych.

W klasach I-III szkoły podstawowej edukację dzieci powierza się jednemu nauczycielowi. Prowadzenie zajęć z zakresu edukacji muzycznej, plastycznej, wychowania fizycznego, zajęć komputerowych i języka obcego można powierzyć specjalistom.

W klasie I około **1/2 czasu** przeznaczonego na **edukację polonistyczną** uczniowie mogą zajmować się rysowaniem i pisanem, siedząc przy stolikach.

Ważne jest rozwijanie zamiłowania do czytelnictwa poprzez słuchanie pięknego czytania i rozmawianie o przeczytanych utworach.

Dzieci powinny uczyć się na pamięć wierszy, fragmentów prozy, tekstów piosenek itp.

W pierwszych miesiącach nauki dominującą **formą zajęć matematycznych** są gry i zabawy. W I klasie dzieci mogą korzystać z zeszytów ćwiczeń najwyżej przez 1/4 czasu przeznaczonego na matematykę.

Edukacja przyrodnicza powinna być realizowana także w naturalnym środowisku poza szkołą. W sali lekcyjnej powinien być kącik przyrody..

Zaleca się **włączanie muzyki** do codziennych zajęć szkolnych jako tła tematu przy organizacji aktywności ruchowej, w celu wyciszenia itp.

Każde dziecko jest uzdolnione.

Nauczyciel ma odkryć te uzdolnienia i je rozwijać.

W trosce o to, aby dzieci odczuwały satysfakcję z działalności twórczej, trzeba stwarzać im warunki do prezentowania swych osiągnięć muzycznych, wokalnych, recytatorskich, tanecznych sportowych, konstrukcyjnych. ,

Na czas wychowania przedszkolnego i pierwsze lata nauki szkolnej przypada „złoty wiek” motoryczności dzieci. Jeżeli w tym okresie życia nie rozwinię się należycie **sprawności ruchowej dzieci**, będzie to ze szkodą dla ich zdrowia i kondycji fizycznej w ciągu całego życia.

II. Organizacja pracy świetlicy zgodnie z założeniami Nowej Podstawy Programowej .

Świetlica w świetle założeń Nowej Podstawy Programowej to:

- miejsce przeznaczone do spędzania czasu wolnego
- miejsce wychowania pozalekcyjnego

Rozporządzenie o Nowej Podstawie Programowej z dnia 23XII2008r podkreśla –

„ świetlica jest ważnym ogniwem pracy szkoły”.

Pracownikiem świetlicy zgodnie z założeniami Nowej Podstawy Programowej może być każdy nauczyciel z wykształceniem pedagogicznym.

1.Cele świetlicy:

- zapewnienie dzieciom z oddziału przedszkolnego oraz uczniom szkoły, zorganizowanej opieki wychowawczej przed lub po zajęciach
- pomoc w nauce
- zapewnienie warunków do rekreacji

Nowa Podstawa Programowa podkreśla rolę świetlicy w organizowaniu rekreacji, wypoczynku, zabaw ruchowych.

2.Funkcje świetlicy:

- opiekuńcza
- wychowawcza –pozwała rozwijać i kształtować

postawy moralne, uczucia a także pożądane cechy charakteru

- profilaktyczna

3.Rola świetlicy:

I. w odniesieniu do dzieci

- zapewnienie bezpiecznego spędzania czasu wolnego
- pomoc w odrabianiu lekcji
- zapewnienie atrakcyjnego spędzania czasu

II. w odniesieniu do rodziców

- wspomaganie rozwoju
- pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych
- fachowa opieka nad dzieckiem poza lekcjami

III. w odniesieniu do szkoły

- praca poza systemem lekcyjnym
- kształtowanie kreatywnych postaw

4.Zadania świetlicy:

- 1.Opieka nad wychowankiem
- 2.Aktywizacja w zakresie
 - rozwoju zainteresowań
 - rozwoju uzdolnień
 - rozwoju umiejętności
- 3.Organizowanie gier i zabaw ruchowych w sali i na świeżym powietrzu
- 4.Kształtowanie nawyków kultury życia codziennego
- 5.Zapewnienie bezpieczeństwa podczas w/w wymienionych zadań.

5.Formy pracy świetlicowej:

- *indywidualna praca z dzieckiem*

Zajęcia indywidualne to takie, w których dziecko pracuje indywidualnie, wybiera dla siebie zadanie i samo je wykonuje. W wyborze i w czasie wykonywania często pomaga mu wychowawca. Przykładem może być: kolekcjonowanie, wykonywanie elementów dekoracyjnych, czytanie książek, czasopism, opieka nad kącikami

- *grupowa*

Zajęcia w grupach świetlicowych stwarzają najlepsze warunki do uaktywnienia dzieci. Praca w zespołach angażuje wszystkich uczestników, daje im możliwość wyżycia się oraz wykazania swoich uzdolnień i umiejętności

- *masowa*

Zajęcia masowe obejmują wszystkich uczestników świetlicy na zajęciach organizowanych dla wspólnych celów wychowawczych i kształcących, np. udział dzieci w imprezie środowiskowej, koncertach, rozgrywkach sportowych, konkursach, turniejach, spotkaniach z ciekawymi ludźmi.
(przyrodniczym , czytelniczym).

6. Zasady pracy świetlicowej:

Zasada motywacji - dzieci mające motywację do udziału w atrakcyjnych i ciekawych zajęciach zaspokajają potrzebę swoich doznań emocjonalnych. Nie trzeba ich namawiać do obejrzenia filmu, pójścia na spacer czy wycieczkę, obejrzenia teatrzyku, wzięcia udziału w inscenizacji czy recytacji.

Zasada aktywności - zasada ta ma wywoływać przejawy własnej inicjatywy wychowanków. Wszelkie metody oparte na działaniu, na samodzielnym angażowaniu zawsze mobilizują do aktywności myślenia i działania.

Zasada indywidualizacji - szczególne znaczenie w pracy w świetlicy ma indywidualne poznanie dziecka. Wychowawca powinien znać jego właściwości i potrzeby, jego uzdolnienia i zainteresowania. Każde oddziaływanie wychowawcze powinno być dostosowane do możliwości dziecka i do całego zespołu. Zajęcia indywidualne prowadzi się, gdy wychowanek wymaga opieki lub pomocy.

Zasada pogłębowości - do środków pogłębowych zaliczyć należy filmy, obrazy, ilustracje, okazy, obserwacje środowiska. Czynnikiem wiodącym w poznawaniu są najczęściej wzrok i dotyk, słuch i węch.

Zasada systematyczności - każda praca i zajęcia powinny być planowane i prowadzone w logicznym powiązaniu.

Zasada swobody - w myśl tej zasady każdy wychowawca powinien często inicjować i zachęcać do zajęć w taki sposób, aby dziecko podejmowało je chętnie, z własnej woli a nie z obowiązku. Dzieciom należy pomóc korzystać ze swobody, dysponowania czasem wolnym. Trzeba jednak stworzyć warunki rozwijania się ich indywidualnych zainteresowań i potrzeb.

Zasada atrakcyjności - zobowiązuje wychowawców do wzbogacania swojego warsztatu pracy w nowe, różnorodne i atrakcyjne formy zajęć, poszukiwania nowych środków, aby zapewnić odmienność i atrakcyjność zajęć w czasie wolnym.

Zasada higieny i bezpieczeństwa - wychowawcy świetlicy ponoszą pełną odpowiedzialność za zdrowie, warunki higieniczne i bezpieczeństwo zajęć z dziećmi.

7. Zajęcia świetlicowe wg. założeń Nowej Podstawy Programowej

powinny :

- wyrabiać nawyki kulturalne i higieniczne
- wdrażać zasady postępowania moralnego
- uczyć współdziałania i współzycia w grupie
- kształtować postawy prospołeczne
- rozwijać zdolności i zainteresowania

8. Rodzaje zajęć w świetlicy szkolnej

- **Zabawa** jest podstawową formą aktywności w świetlicy , hasło przewodnie: „ Bawiąc uczyć”
- **Rozwijać umiejętności manualne** np.:
zabawy konstrukcyjne,
układanki,
malowanie farbami ,
rysowanie ,
wycinanki , wydzieranki ,
sklejanie itp..
- **Rozbudzać zainteresowania czytelnicze**
czytanie prasy
czytanie książek
konkursy
wycieczki do bibliotek
spotkania autorskie
inscenizacje
- **Kształtować ekspresję ruchową**
zabawy taneczne
dyskoteki
- **Zwiększać sprawność fizyczną**
gry i zabawy zręcznościowe
ćwiczenia gimnastyczne
- **Organizować wycieczki edukacyjne**
najbliższa okolica, zabytki kultury
miejsca pamięci narodowej
obserwacje zmian zachodzących w przyrodzie
poznawanie różnych miejsc: kino, teatr, opera.

III. Zadania kierownika świetlicy.

1. Nadzór nad realizacją celów i zadań świetlicy szkolnej pełni kierownik świetlicy:

Do zadań kierownika świetlicy należy:

- dbałość o bezpieczeństwo dzieci
- odpowiedzialność za porządek
- planowanie, organizowanie, kierowanie pracą wychowawczą, opiekuńczą oraz dydaktyczną
- prowadzenie dokumentacji świetlicowej

-hospitacje zajęć

-planowanie i organizacja żywienia

2. Dokumentacja świetlicy:

- Regulamin świetlicy
- Roczny plan pracy opiekuńczo- wychowawczej
- Miesięczne plany pracy
- Protokoły posiedzeń Zespołu Wychowawczego
- Karty zgłoszeń
- Dziennik
- Sprawozdania semestralne
- Kronika
- Zeszyt kontaktów z rodzicami

2a.ROCZNY PLAN PRACY OPIEKUŃCZO- WYCHOWAWCZEJ

Podstawą do opracowania rocznego planu pracy opiekuńczo -wychowawczej świetlicy jest dydaktyczno -wychowawczy program pracy szkoły.

Uwzględnia się w nim przede wszystkim wnioski z analizy pracy w roku poprzednim, oraz tematykę programową nauczania zintegrowanego w klasach I-III

Roczny Plan Pracy Opiekuńczo –Wychowawczej powinien być **konkretny,**

tzn. dokładnie precyzować :

- zadania,
- wyraźnie określać czynności,
- środki,
- terminy realizacji
- oraz wyznaczać odpowiedzialnych za wykonanie.

W planie pracy ujmujemy **cele i zadania na dany rok** w zakresie sfery **umysłowej, plastycznej, muzycznej, fizycznej, artystycznej i innych.**

Na podstawie rocznego planu pracy świetlicy należy opracować plany wychowawcze grupy

Konstruując roczny plan pracy w świetlicy zaczynamy od określenia:

Celów ogólnych (zadań ogólnych), opierając się na założeniach programu wychowawczego szkoły i ,podstaw programowych, uwzględniając przy tym

zainteresowania ,i potrzeby dzieci, a także cele i zadania wynikające z prowadzenia działalności opiekuńczo –wychowawczej.

Plan ten powinien uwzględniać:

- 1 .wiek i właściwości psychiczne uczestników, ich
- potrzeby i zainteresowania
- 2. możliwości i umiejętności wychowawcy, jego przygotowanie metodyczne i zawodowe
- 3. warunki, w jakich będzie pracować grupa

Roczny Plan Pracy Opiekuńczo –Wychowawczej powinien opracowuje Zespół Wychowawczy składający się z kierownika świetlicy i wychowawców.

IV. Prawidłowości rozwojowe dzieci

Obowiązująca podstawa programowa celem pracy szkoły uczyniła wspomaganie rozwoju dziecka, dlatego każdy wychowawca świetlicy oraz każdy nauczyciel powinien:

-Znać prawidłowości rozwojowe

łatwiej jest wychowawcy zrozumieć dziecko, jeśli wie, że jego zachowanie nie wynika ze złościwości czy niechęci ale jest czymś naturalnym i wynika z rozwoju.

-Umieć motywować do pracy nad sobą

dziecko potrzebuje wsparcia ze strony wychowawcy aby wytrwać i zrealizować podjęte działanie

-Tworzyć sytuacje stymulujące –poznawczo i wychowawczo

sytuacje zainscenizowane w warunkach świetlicowych uczą zachowań, które mają szansę zostać uruchomione, gdy pojawi się realny problem

-Dostarczać okazji do dokonywania wyboru i podejmowania decyzji

Takie sytuacje dają dziecku poczucie decydowania o swoim losie, uczą też przyjmowania konsekwencji własnych decyzji.

-Wymagać okazując szacunek

Konsekwentnie wymagać może każdy wychowawca, byle nie stosować metod i form, które niszczą poczucie wartości własnej dziecka.

Wychowawca znając prawidłowości rozwojowe dzieci może dostosować właściwe metody i formy pracy, odpowiednio zachęcić dziecko do działania i stymulować przebieg rozwoju. Poniżej przedstawiam właściwości rozwojowe na kolejnych etapach edukacyjnych. Pamiętać należy że są to dane charakterystyczne dla danego etapu ale w każdej grupie dzieci można się spotkać z dziećmi o różnym poziomie umiejętności.

- **Wiek przedszkolny-3-6 lat**

Fizyczność-Kształcą się duże ruchy . Dziecko dąży do samodzielności. Uczy się kontroli nad wydalaniem. Rośnie jego świadomość fizyczna związana z kształtowaniem się własnego ciała.

Wychowawca- dziecko naśladuje ulubione i ważne dla siebie osoby. Wzorując się na wychowawcy, kształtuje własną osobowość.

Grupa- Tworzą się zdolności do dzielenia się, dziecko, dziecko uczy się obcować z rówieśnikami, naśladowanie ról życiowych poprzez zabawę w grupie

Moralność- Stadium realizmu moralnego. Kanon dobra i zła ujmowany w kategoriach czarno- białe. Wykształca się moralność , dziecko wie że trzeba być grzecznym.

Myślenie-kształtowanie się funkcji symbolicznych-dziecko uczy się mowy.

Myślenie konkretno- wyobrażeniowe: używa pojęć do opisu rzeczywistości, rozwija wyobrażenia umysłowe,

Pojawia się pojęcie stałości.

Inteligencja-zaczyna przyswajając świat znaków ale nie ma zdolności ich przekształcania; rozumowanie opiera się na zdarzeniach zewnętrznych a nie operacjach logicznych

Emocjonalność- ma potrzebę przypodobania się, odczuwa zazdrość zwłaszcza o rodziców, uczy się wyrażania uczuć wzorując się na dorosłych

Samoocena-całkowicie zależna od oceny dorosłych. Bardzo krucha podatna na sygnały odczuwane jako odrzucenie i nieakceptacje-wówczas ulega trwałym zaburzeniom

Ważne!

Wszelkie błędy popełniane w wychowaniu dziecka mogą mieć konsekwencje przez całe jego życie.

W tym wieku następuje uczenie się różnic płci i skromności seksualnej

Egocentryzm dzieci wynika z ich założenia, że ludzie widza i czują to co one.

Animizm-dziecko uczłowiecza otoczenie traktuje wszystko tak jakby było człowiekiem, choć są to zabawki, przedmioty meble zwierzęta.

- **Młodszy wiek szkolny 7-9 lat**
- **Fizyczność**-niezależność osobista w zakresie samoobsługi. Rozwijają się ruchy precyzyjne, doskonalą się praca analizatorów ,palców dłoni
Choć możliwa jest jeszcze pewna niezgrabność takich ruchów. Chętnie poznaje świat przez działanie np. łatwiej uczy się w ruchu.
Wychowawca-stara się być posłuszne, bywa powolne i zapominalskie. Nauczyciel jest Bardzo Ważnym Dorosłym: szkoła to nowe środowisko i dziecko czuje się w niej niepewnie potrzebuje wsparcia
Grupa-ważna jest pozycja w grupie dziecko zdobywa ją jak potrafi, stara się zwracać na siebie uwagę za wszelką cenę
Moralność- jest posłuszne ze strachu przed karą i odrzuceniem
Myślenie- słowno- logiczne. Manewruje w myślach w ramach utrwalonych systemów znaków i pojęć
Inteligencja-oparta na konkretach, przyswaja nowe pojęcia, poznaje operacje myślowe, tworzy kategorie, chętnie porządkuje świat znany, ma dużą gotowość do poznawania tego co nowe
Emocjonalność- jest wrażliwe, często zmienia nastroje, silnie przeżywa szkołę, brak mu mechanizmów obronnych wobec zawsze racjonalnych lęków(możliwość pojawienia się fobii szkolnych).Początkowo skupia się na samym sobie, potem jest w gotowe okazać zrozumienie innym.
Samoocena- zależy od opinii dorosłych oraz zachowań innych dzieci wobec niego
- **Ważne!**
- Około 9 roku życia pojawia się pierwszy łagodny bunt przeciw dorosłym
- Dziecko chce by ceniono jego opinię, doświadczenie i wiedzę
- Czasem mówi do siebie (gdy brak mu mowy wewnętrznej)
- Uczy się pełnienia ról męskich lub kobiecych
- Rozwija postawy wobec grup społecznych oraz instytucji
- **Chętnie uczy się tego jak się uczyć i jak zdobywać wiedzę. Tu zdobyte umiejętności wykorzysta przez całe życie.**

- **Wiek wczesnej adolescencji-10-12 lat**

Fizyczność-rozpoczyna się dojrzewanie. Młody człowiek potrzebuje sfery prywatności. Dziewczęta rozpoczynają miesiączkowanie.

Rodzice-nastolatek potrzebuje bliskości i kontaktu, ale zaczyna się okres „wychodzenia z domu”- chce być traktowany poważnie, mieć prawo krytykowania rodziców

Nauczyciele /szkoła-przystosowany do szkoły, oceny i kontakt z nauczycielami są ważne, ale im więcej osób uczących ,tym trudniej im być autorytetem

Grupa-ważna jest pozycja w grupie , podział na chłopców i dziewczęta, potrzeba przyjaźni, uczenie się form spędzania w grupie czasu wolnego

Moralność- albo wciąż jeszcze ze strachu przed karą i odrzuceniem albo też kalkulacji robię to, co leży w moim interesie

Myślenie- dominuje logika, coraz lepiej jednak postrzega relacje między zjawiskami

Inteligencja-oparta na konkretach, przyswaja dużo pojęć, poznaje i utrwała operacje myślowe, tworzy kategorie, porządkuje świat tworząc własne kryteria

Emocjonalność- raczej zrównoważony, ale przewrażliwiony na własnym punkcie (kłótnie, awantury o małe rzeczy) niechętnie się zwierza, przeżywa pojawiające się zmiany fizyczne

Samocena- zależy od opinii dorosłych ,nastolatki są krytyczne wobec siebie samych, nie wierzą we własne możliwości, wymagają potwierdzenia siebie w cudzych oczach

Ważne!

Szukanie zainteresowań- znalezienie ich w tym wieku procentuje na długie lata.

Rozwijanie własnych umiejętności i zdolności- pod warunkiem ich uznania i akceptacji przez dorosłych i rówieśników.

W poszukiwaniu akceptacji jest gotów na pierwsze zachowania ryzykowne- papierosy ,alkohol.

Uczenie się akceptacji własnej płciowości.

Osiągnięcie nowych dojrzałych relacji z rówieśnikami obojga płci.

- **Wiek adolescencji-13-15 lat**

Fizyczność-trwa intensywne dojrzewanie, dziecko osiąga prawie dorosłe proporcje ciała. Strefa prywatności znacznie się rozszerza(ubiór, zachowanie, rozrywki)

Rodzice-nastolatek potrzebuje bliskości i kontaktu, ale w zaciszu domowym. Rodzice tracą autorytet, są krytykowani, robi im na złość, kwestionuje rygory, nakazy i domaga się autonomii.

Nauczyciele /szkoła-stosuje rozwinięte strategie na przetrwanie w szkole, dyskutuje z nauczycielami i łatwo wchodzi w konflikty, jest przewrażliwiony na punkcie lekceważenia go i traktowania jak dziecko.

Grupa- pozycja w grupie jest najważniejsza(gotów jest walczyć by jej nie stracić), podział na chłopców i dziewczęta wciąż jest ale towarzyszy mu wzajemne zainteresowanie, silna potrzeba spędzania w grupie czasu wolnego i popisywanie się.

Moralność- skalkulowana: robię to co mi potrzebne, co mi się przyda

Myślenie- dominuje logika, ale pojawia się myślenie abstrakcyjne. Coraz lepiej postrzega relacje przyczynowo- skutkowe. Szuka okazji by uczyć się podejmowania decyzji.

Inteligencja-dalej oparta na konkretach i logice, początki myślenia abstrakcyjnego, ale jest to etap obniżenia możliwości intelektualnych(organizm skupiony jest na rozwoju fizycznym)zwłaszcza u chłopców.

Emocjonalność- Silnie przeżywa zmiany fizyczne, pierwszy szok hormonalny, nie panuje nad emocjami i nie rozumie własnych reakcji, często się złości i okazuje niezadowolenie, marudzi bez powodu. Silne ale skrywane lęki przed byciem kimś innym niż wszyscy, ośmieszeniem się izolacją itp. Tworzy mechaniczny obronny, z których będzie korzystał do końca życia.

Samocena- Bezlitosny krytycyzm wobec siebie i innych, pesymizm, nie wierzy we własne siły ani cudze opinie(ale szuka ich), zajmuje sprzeczne postawy, nie rozumie sam siebie(bunt dla buntu)

Ważne!

Szuka uznania i akceptacji przez dorosłych i rówieśników za cenę zachowań ryzykownych, łatwo popada w uzależnienia(chce być dorosły. Niezadowolenie z własnego ciała pcha go do anoreksji, bulimii, nerwicy natręctw itp. Kształtuje się identyfikacja męska lub żeńska. Czas silnie przeżywanej seksualności i pierwszych kontaktów seksualnych.

- **Wiek późnej adolescencji-16-18 lat**

Fizyczność-trwa dojrzewanie, drugi szok hormonalny. Tworzy się akceptacja własnego wyglądu i skuteczne posługiwanie się własnym ciałem. Szeroka sfera prywatności, do której sam decyduje kogo dopuszcza

Rodzice-Trwa „wychodzenie z domu”, ale obok buntu pojawia się sentyment i tolerancja dla domowników, szansa na przyjaźń z rodzicami.

Nauczyciele /szkoła-szkoła to źródło obaw- czy sobie poradzi, jak wypadnie na tle innych. Szuka przyjaznych dorosłych.

Grupa- pozycja w grupie jest ważna, budowanie dojrzałych związków z rówieśnikami, potrzeba spędzania wolnego czasu z rówieśnikami

Moralność- wynika z prawa i porządku (lub wciąż jest skalkulowana na: robię to co mi potrzebne, co mi się przyda)

Myślenie- rozwija się hipotetyczno-dedukcyjne .Przewiduje konsekwencje. Podejmuje decyzje. Może rozwijać się samoświadomość.

Inteligencja-częściej opiera się na abstrakcji, ale konkret jest nadal potrzebny. Szeroki świat pojęć, wielość strategii logicznych służy pragmatyce. Powstaje światopogląd.

Emocjonalność- Osiąga niezależność uczuciową od rodziców i innych osób dorosłych. Przeżywa dużo lęków o siebie, o szkołę, przyszłość swoją i świata. Buduje równowagę emocjonalną i akceptację fizyczności. Utrwala mechanizmy obronne.

Samoocena- Szuka sensu życia. Buduje indywidualność. Nabiera dystansu do siebie. Opanowuje rolę związaną z płcią. Wierzy w naprawę świata. Szuka nowych wyzwań. Buduje poczucie własnej kompetencji w osiągnięciu nowego statusu społecznego.

Ważne!

Niezadowolenie z siebie i bliskich oraz wpływ grupy ułatwiają ucieczkę w uzależnienie i demoralizację. Trwa przygotowanie do małżeństwa i życia w rodzinie.

Przymierza się do kariery zawodowej(niezależności ekonomicznej)

Rozwija ideologie- sieć wartości i systemy etycznego kierującego zachowaniem.

Uczy się postępowania odpowiedzialnego społecznie.

Należy pamiętać , że świetlica szkolna dla wielu dzieci jest drugim domem, dlatego trzeba stworzyć optymalne warunki nie tylko dla rozwoju sfery dydaktycznej (bawiąc- uczyć), ale przede wszystkim zapewnić właściwą rzetelną opiekę i sprawować funkcję profilaktyczno-wychowawczą.

Bibliografia

1.Red.,:Barbara Harwas-Napierała, Janusz Trempała; *Psychologia rozwojowa człowieka, tom II. Charakterystyka okresów życia człowieka*, WN PWN, Warszawa 2010

2.Bates Ames Luise, Baker SidneyM., *Rozwój psychiczny dziecka od 0-10 lat. Poradnik dla rodziców, psychologów i lekarzy*, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2007.

Do powyższego opracowania wykorzystano także materiały pokonferencyjne „Rola i miejsce świetlicy w edukacji wczesnoszkolnej w świetle założeń nowej podstawy programowej” (Bydgoszcz 24.09. 2009r) oraz zawarte na stronie MEN www.reformaprogramowa.men.gov.pl.